

Begeleidingsdocument DBIO 2025

Dit document is bedoeld als hulpmiddel voor gesprekken met banken over het Don't Buy into Occupation (DBIO)-rapport. In de eerste sectie vind je een kort overzicht van schadelijke financiële relaties per Belgische bank. In de tweede sectie vind je informatie over de belangrijkste termen en de herkomst van de cijfers uit het rapport. In de derde sectie staan de meest voorkomende reacties en argumenten van banken, met suggesties hoe je daar effectief op kan reageren. Ten slotte geven we nog een paar praktische tips mee.

I. Overzicht per bank.....	1
BNP Paribas.....	1
KBC.....	2
ING.....	4
Belfius/Candriam.....	4
A&VH / Delen bank.....	4
Argenta.....	5
VDB & Triodos bank.....	5
II. Algemene info.....	5
Waar komen de cijfers uit het rapport vandaan?.....	5
Hoe gebeurt de selectie van bedrijven? Wie beslist wat een fout bedrijf is?.....	6
Elk bedrijf op de lijst is toch niet even problematisch?.....	6
Waarom focussen jullie op de rol van banken en niet op de bedrijven zelf?.....	6
Welke financiële relaties bestaan er tussen banken en bedrijven?.....	7
Hoe komt het dat het rapport zoveel bedrijven telt die er vorig jaar nog niet instonden?.....	7
III. Argumenten van banken weerleggen.....	8
1. “De data zijn misleidend”	8
2. “We kunnen hier wettelijk niets over zeggen”	9
3. “De data zijn incorrect”	9
4. “We hebben er niets over te zeggen”	10
5. “We hebben geen invloed meer in het bedrijf als we desinvesteren”	11
IV. Een paar praktische tips.....	11

I. Overzicht per bank

BNP Paribas

- BNP Paribas staat op **nummer 1** in de lijst van **belangrijkste Europese crediteurs** (leningen & underwritings), t.w.v. \$41,48 miljard (alle bedragen van het rapport staan in US dollar). De bank staat op **nummer 12** in de lijst van **belangrijkste Europese investeerders** (aandelen en obligaties), t.w.v. \$28,3 miljard.
- Een groot deel van dit bedrag gaat naar **wapenbedrijven** die betrokken zijn bij zware schendingen van het internationaal recht in bezet Palestijns gebied.
 - \$11,68 miljard aan kredieten;
 - \$3,52 miljard aan investeringen.
- **Opvallende feiten**
 - In een jaar van genocide behield BNP grootschalige banden met **wapenfabrikanten** zoals onder andere **RTX** (\$929 miljoen in kredieten en \$234 miljoen in aandelen) en **BAE systems** (\$732 miljoen in kredieten en \$167 miljoen in aandelen en obligaties) die wapensystemen en raketten leveren die door het Israëlijs leger worden ingezet in bezet Palestijns gebied.
 - BNP onderhoudt ook financiële banden met leveranciers van **gevechtsvliegtuigen**, waaronder verschillende bedrijven die door VN-speciaal rapporteur Francesca Albanese worden genoemd als spelers die genocide mogelijk maken (en ook genoemd worden in een recent rapport van Amnesty International). Zo verstrekt BNP voor \$2,24 miljard aan kredieten aan **Boeing**, dat F-15-gevechtsvliegtuigen levert aan Israël. Daarnaast bezit BNP ook voor \$225 miljoen aan aandelen in Boeing en voor \$122 miljoen aan aandelen in **Lockheed Martin**, producent van geavanceerde F-16- en F-35-gevechtsvliegtuigen die worden ingezet bij de verwoestende bombardementen op Gaza.
 - In vergelijking met vorig jaar **verhoogde** BNP haar obligaties en aandelen in het bedrijf **Caterpillar** van \$253 miljoen naar \$275 miljoen. Bovendien verstrekte het ook voor \$721 miljoen kredieten aan Caterpillar. Dit bedrijf levert bulldozers aan het Israëlijs leger om Palestijnse huizen in Gaza en de Westelijke Jordaanoever mee van de kaart te vegen. Vorig jaar hebben 11.11.11 en FairFin samen een campagne opgezet tegen deze investeringen in Caterpillar en meerdere gesprekken met de bank gehad. De bank was zich dus **bewust van deze financiële banden, maar heeft geen actie ondernomen**; zelfs het tegendeel.
 - Van alle banken die in België actief zijn, is BNP met \$490 miljoen de grootste investeerder (aandelen en obligaties) in **Palantir**. Dit bedrijf is een “strategisch partnerschap” aangegaan met het Israëlijs leger. Palantir levert technologie om targets te identificeren voor bombardementen. Deze software bepaalt mee

waar bommen en drones naartoe gaan. Palantir ondersteunt ook grootschalige surveillance van Palestijnse burgers.

- BNP investeert ook voor \$107 miljoen in **Valero** (een bedrijf dat brandstof voor Israëlische gevechtsvliegtuigen levert). De bank verstrekt verder voor \$69 miljoen aan kredieten en investeerde voor \$131 miljoen in aandelen van **Motorola** (dat software levert aan het Israëlische leger en politie en opgenomen is op een zwarte lijst van de VN).
- BNP investeert ook voor \$199 miljoen in aandelen van **General Dynamics**, dat “bunker buster” bommen levert die hele Palestijnse woonwijken in puin leggen.

KBC

- KBC staat op **plek 28** in de lijst van **belangrijkste Europese crediteurs** (leningen en underwritings) t.w.v. \$954 miljoen. KBC staat ook op **plek 29** (op een totaal van 1.115 geïdentificeerde financiële instellingen) in de lijst van **belangrijkste Europese investeerders** (obligaties en aandelen) t.w.v. \$9,94 miljard.
- Een groot deel van dit bedrag gaat naar **wapenbedrijven** die betrokken zijn bij zware schendingen van het internationaal recht in bezet Palestijns gebied.
 - \$374 miljoen aan kredieten;
 - \$380 miljoen aan investeringen.
- **Opvallende feiten**
 - KBC **verhoogde zijn investeringen** in bedrijven die al jarenlang controversieel zijn:
 - Zo **stegen de aandelen in Caterpillar** in vergelijking met vorig jaar van \$37 miljoen naar \$61 miljoen en verleende de bank dit jaar voor \$580 miljoen kredieten aan het bedrijf. Caterpillar maakt bulldozers voor het Israëlisch leger om Palestijnse dorpen mee van de kaart te vegen. Vorig jaar hebben 11.11.11 en FairFin samen een campagne opgezet tegen deze investeringen in Caterpillar en meerdere gesprekken met de bank gehad. De bank was zich dus **bewust van deze financiële banden, maar heeft geen actie ondernomen**; zelfs het tegendeel.
 - Ook in **Motorola**, dat op een zwarte lijst van de VN staat, stegen de aandelen van KBC van \$20 miljoen naar \$29 miljoen. Het bedrijf levert software aan zowel de Israëlische politie als het Israëlisch leger.
 - KBC stapte in dit jaar van genocide zelfs in **nieuwe bedrijven en banken** gelinkt aan de Israëlische staat. Zo kocht de bank \$1 miljoen aandelen in:
 - **Elbit Systems**, de hofleverancier van wapens voor het Israëlisch leger.
 - Israëlische banken **Bank Hapoalim** en **Bank Leumi**.

- In een jaar van genocide **investeerde** KBC in aandelen van **wapenfabrikanten** zoals:
 - **RTX** (\$18 miljoen in aandelen): produceert wapensystemen en raketten die door het Israëlisch leger worden ingezet in bezet Palestijns gebied.
 - **BAE Systems** (\$23 miljoen in aandelen): produceert munitie, raketten en voertuigen voor het Israëlisch leger.
 - **Thyssenkrup** (\$6 miljoen in aandelen): maakt oorlogsschepen voor de Israëlische marine.
- Ook investeerde KBC \$62 miljoen in aandelen van **Palantir**. Dit bedrijf is een “strategisch partnerschap” aangegaan met het Israëlisch leger. Palantir levert technologie om targets te identificeren voor bombardementen. Deze software bepaalt mee waar bommen en drones naartoe gaan. Palantir ondersteunt ook grootschalige surveillance van Palestijnse burgers.
- KBC investeerde ook voor \$29 miljoen in aandelen van **Valero**, een bedrijf dat brandstof voor Israëlische gevechtsvliegtuigen levert.

ING

- ING staat op **nummer 11** in de lijst van **belangrijkste Europese crediteurs** (leningen & underwritings), t.w.v. \$10,02 miljard. De bank staat op **nummer 51** in de lijst van **belangrijkste Europese investeerders** (aandelen en obligaties), t.w.v. \$4,4 miljard.
- Een groot deel van dit bedrag gaat naar **wapenbedrijven** die betrokken zijn bij zware schendingen van het internationaal recht in bezet Palestijns gebied.
 - \$2,16 miljard aan kredieten;
 - \$430 miljoen aan investeringen.
- **Opvallende feiten**
 - ING blijft financieel verbonden aan **Caterpillar** (\$721 miljoen aan kredieten en \$28 miljoen in aandelen). Dit bedrijf maakt bulldozers voor het Israëlisch leger om Palestijnse dorpen mee van de kaart te vegen.
 - In een jaar van genocide **investeerde** ING in aandelen van **wapenfabrikanten** zoals:
 - **RTX** (\$28 miljoen in aandelen): produceert wapensystemen en raketten die door het Israëlisch leger worden ingezet in bezet Palestijns gebied.
 - **Lockheed Martin** (\$13 miljoen in aandelen): produceert gevechtsvliegtuigen voor het Israëlisch leger.
 - **General Dynamics** (\$11 miljoen in aandelen): levert “bunker buster” bommen die hele Palestijnse woonwijken in puin leggen

- De bank heeft daarnaast aandelen voor \$123 miljoen in **Palantir**. Dit bedrijf is een “strategisch partnerschap” aangegaan met het Israëlisch leger. Palantir levert technologie om targets te identificeren voor bombardementen. Deze software bepaalt mee waar bommen en drones naartoe gaan. Palantir ondersteunt ook grootschalige surveillance van Palestijnse burgers.

Belfius/Candriam

- Onderstaande data omvatten financiële data van zowel Belfius Asset Management SA, Candriam Belgium SA, Candriam SCA, Candriam France SAS. Aangezien Candriam niet enkel fondsen voor Belfius beheert, bood DBIO – net als in voorgaande jaren- Belfius tijdens het due hearing process in oktober 2025 aan om aan te geven welke financiële data niet aan Belfius toegeschreven kunnen worden. In tegenstelling tot voorgaande jaren, werd dit aanbod door Belfius afgewezen.
- Belfius/Candriam staan op **plek 284** in de lijst van belangrijkste Europese investeerders (obligaties en aandelen), t.w.v. **\$4,82 miljard**.
- In totaal bezitten Belfius/Candriam voor **\$391 miljoen** aan aandelen en obligaties in **wapenbedrijven** die betrokken zijn bij zware schendingen van het internationaal recht in bezet Palestijns gebied.
- Opvallende feiten:
 - Belfius/Candriam bezit voor \$12 miljoen aan aandelen in **Leonardo**, een bedrijf dat onder andere scheepsgeschut en trainingsvliegtuigen maakt voor het Israëlisch leger.
 - Ook heeft Belfius aandelen in **Cisco Systems** (\$115 miljoen), dat servers levert aan het Israëlische Ministerie van Defensie, en **Motorola** (\$6 miljoen) dat software levert aan het Israëlisch leger.

A&VH / Delen bank

- Delen Bank (dat voor 78% eigendom is van Ackermans & Van Haaren) investeert **\$6,06 miljard** in bedrijven gelinkt aan genocide en bezetting; Dit op een totaal beheerd vermogen van 77 miljard.
- In totaal bezit Delen Private Bank voor **\$237 miljoen aan obligaties en aandelen** in wapenbedrijven die betrokken zijn bij zware schendingen van het internationaal recht in bezet Palestijns gebied:
- Opvallende feiten:
 - Delen bank investeerde \$237 miljoen in **wapenbedrijven** die betrokken zijn bij zware schendingen van het internationaal recht in bezet Palestijns gebied, waaronder **BAE systems** (\$76 miljoen in aandelen) die tanks, munitie en technologie leveren voor militaire operaties.
 - Daarnaast is de bank voor aanzienlijke bedragen aandeelhouder in technologiebedrijven die diensten leveren aan het Israëlische leger, waaronder databases, servers en AI-systemen die ingezet worden voor de surveillance van

Palestijnse burgers, zoals **Oracle** (\$157 miljoen) en **Cisco Systems** (\$133 miljoen).

- Ook bezit Delen Bank voor \$96 miljoen aandelen en obligaties in **Caterpillar**, het bedrijf dat bulldozers levert voor het Israëlisch leger om Palestijnse dorpen mee van de kaart te vegen.

Argenta

- Ondanks het meer ethische imago van de bank en de hogere score op FairFin's Bankwijzer, investeert Argenta nog steeds **\$406 miljoen** in bedrijven gelinkt aan genocide en bezetting (**update**: de financiële analyse in het DBIO V rapport is gebaseerd op gegevens t.e.m. 31 augustus 2025. Argenta liet kort voor publicatie (november 2025) weten dat ze haar aandelen in onder andere Volvo (14 miljoen) en Motorola (9 miljoen) heeft verkocht).
- De bank bezit voor \$351 miljoen aan obligaties en aandelen in **technologiebedrijven** die betrokken zijn bij ernstige schendingen van het internationaal recht in bezet Palestijns gebied.
- Opvallende feiten:
 - De bank heeft aandelen in verschillende bedrijven die software leveren aan het Israëlisch leger voor surveillance en repressieve operaties in bezet Palestijns gebied: aandelen van \$66 miljoen in **Cisco Systems**, \$47 miljoen in **Oracle** en \$30 miljoen in **Palantir**.
 - Ook bezit Argenta voor \$22 miljoen aandelen in **wapenbedrijven**, waaronder bijvoorbeeld **ThyssenKrupp** (\$11 miljoen) die oorlogsschepen maken voor het Israëlisch leger.

VDK & Triodos bank

VDK en Triodos komen niet voor in het DBIO-rapport en hebben dus **geen financiële banden met de door DBIO geïdentificeerde bedrijven gelinkt aan genocide en bezetting**.

II. Algemene info

Waar komen de cijfers uit het rapport vandaan?

De cijfers in het DBIO-rapport komen van onderzoeksbureau Profundo, dat data verzamelt over de financiële relaties tussen banken en bedrijven. Profundo gebruikt openbare bronnen, bedrijfsrapporten en gespecialiseerde databanken om te berekenen hoeveel geld banken via leningen, investeringen of andere financiële diensten aan bepaalde bedrijven verstrekken.

Hoe gebeurt de selectie van bedrijven? Wie beslist wat een fout bedrijf is?

We beslissen dit niet met de natte vinger, maar gebruiken hiervoor een vooraf vastgelegde methodologie die gebaseerd is op internationale kaders en VN-resoluties. Een bedrijf komt pas op onze lijst wanneer het onder één van de activiteiten valt die wij als problematisch zien (een uitgebreide toelichting van ons methodologische kader vind je in het DBIO-rapport). Wapenproductie is daar een van. Een andere categorie is de productie van machines die Israël helpen om huizen en infrastructuur te vernietigen. Ook de productie van technologie en software die Israël in staat stelt om Palestijnse burgers te bespioneren is een aparte categorie. Om na te gaan of een bedrijf effectief betrokken is in één van deze activiteiten, consulteren we drie verschillende databases: eentje van de VN, eentje van Who Profits (een Israëlische ngo) en eentje van AFSC (een Amerikaanse ngo). Een bedrijf moet op minstens één van de drie databases vermeld staan om op onze uiteindelijke bedrijvenlijst te belanden. Bovendien moet het bewijs van de illegale activiteiten publiek gedocumenteerd zijn en moet het meest recente bewijs dateren van na september 2023.

Elk bedrijf op de lijst is toch niet even problematisch?

Het criterium dat we gebruiken is voor alle bedrijven hetzelfde: activiteiten die bijdragen aan oorlogsmisdaden en genocide zijn simpelweg onaanvaardbaar. We houden ons bij het opstellen van de bedrijvenlijst aan de objectieve criteria die we vooraf hebben vastgelegd. Wat niet wil zeggen dat we elk bedrijf op die lijst even problematisch vinden. AirBnB is bijvoorbeeld niet waarop we tijdens gesprekken met banken focussen – daar gaat het ook bij ons vooral om de wapenfabrikanten of techbedrijven als Palantir en Oracle die openlijk samenwerken met het Israëlische regime om de genocide uit te voeren en oorlogsmisdaden te plegen. Maar het zou ook niet correct zijn om AirBnB dan maar volledig door de vingers te zien, gezien hun erg schadelijke rol in de illegale Israëlische nederzettingenindustrie op de Westelijke Jordaanoever.

Waarom focussen jullie op de rol van banken en niet op de bedrijven zelf?

Banken zijn geen gewone bedrijven. Ze hebben enorme invloed, omdat zij beslissen welke bedrijven geld krijgen en welke niet. Bovendien beheren ze het geld van Belgische burgers, die vaak niet weten waar dat geld naartoe gaat. Banken hebben dus macht én verantwoordelijkheid. Dit principe is ook vastgelegd in internationale normen zoals de [OECD-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de VN-Richtlijnen rond Bedrijven &](#)

[Mensenrechten](#). Alle in België actieve banken hebben deze richtlijnen vrijwillig ondertekend, wij herinneren hen er dus enkel aan om hun eigen engagementen ook effectief toe te passen in bezet Palestijns gebied.

Als banken hun verantwoordelijkheid zouden nemen, zouden bedrijven op de DBIO-lijst geen financiering meer krijgen en het dus niet meer aandurven om zich met genocide of bezetting te associëren. Daarom focussen we in eerste instantie op banken die deze bedrijven financieren. Dat wil niet zeggen dat we de bedrijven volledig ongemoeid laten. Zo zijn er al verschillende dialogen met bedrijven uit de lijst opgestart en zijn op dit vlak ook steeds nieuwe initiatieven gaande.

Welke financiële relaties bestaan er tussen banken en bedrijven?

Het rapport beschrijft verschillende soorten financiële relaties tussen banken en bedrijven.

1. Kredieten (leningen en underwriting)

Kredieten zijn geldstromen van een bank naar een bedrijf. De kredietbedragen in het rapport worden opgeteld over een bepaalde periode. Een bedrijf dat een krediet ontvangt is een klant van de bank, wat betekent dat cliënt confidentialiteit van toepassing kan zijn.

2. Investerings (aandelen en obligaties)

Investerings werken anders dan kredieten; hierbij koopt de bank een deel van een bedrijf (via aandelen) of een schuld papier (via obligaties). Dit is geen voortdurende geldstroom, maar een momentopname van hoeveel financieel belang de bank in een bedrijf heeft. Aandelen geven eigendom en recht op winst (dividend), terwijl obligaties leningen zijn waarop de bank rente ontvangt. Informatie over zulke investeringen is meestal openbaar, waardoor banken hierover wél vrij kunnen communiceren.

Omdat investeringen en kredieten zo verschillend zijn, worden de twee niet met elkaar opgeteld in het rapport.

Hoe komt het dat het rapport zoveel bedrijven telt die er vorig jaar nog niet in stonden?

Dit jaar verschilt het DBIO-rapport van eerdere edities, omdat het een bredere aanpak hanteert. Waar eerdere rapporten alleen keken naar bedrijven die direct betrokken waren bij illegale nederzettingen in de Westelijke Jordaanoever, onderzoekt dit rapport nu ook bedrijven die op andere manieren bijdragen aan het in stand houden van Israël's illegale bezetting en ernstige schendingen van het internationaal recht, zoals apartheid en genocide. Deze uitbreiding is gebaseerd op recente uitspraken van het Internationaal Gerechtshof in

Den Haag, dat in juli 2024 Israël's bezetting van Palestijns gebied als onwettig verklaarde, en op VN-rapporten waarin wordt vastgesteld dat Israël zich schuldig maakt aan genocide in Gaza.

III. Argumenten van banken weerleggen

In gesprekken met banken komen vaak dezelfde tegenargumenten terug. Deze zijn meestal bedoeld om de methodologie of de geloofwaardigheid van het onderzoek in twijfel te trekken. Hieronder vind je een overzicht van veelgehoorde reacties van banken, en suggesties hoe je daarop kunt antwoorden.

1. “De data zijn misleidend”

Wat banken zullen zeggen

Banken zullen zeggen dat de data uit het rapport misleidend zijn omdat ze alle investeringen van banken in een specifiek bedrijf omvatten maar niet per se investeringen die gaan naar schadelijke activiteiten van een bedrijf. Vele bedrijven op de lijst zijn namelijk internationale grote bedrijven met verschillende productie. Bijvoorbeeld: “ja, we investeren wel in Caterpillar, maar in zonnepanelen op het dak van hun fabriek, niet in de bulldozers die Palestijnse dorpen wegvegen”. Ze zullen dus zeggen dat het fout is om te impliceren dat alle geld direct naar activiteiten in Palestina stroomt.

Hoe jij kan reageren

Het rapport beweert nergens dat alle bedragen integraal naar bezetting of genocide vloeien. Wel is duidelijk dat elke investering een bedrijf in staat stelt om te groeien en al zijn activiteiten – ook de schadelijke – voort te zetten. Pas wanneer banken geen geld meer steken in bedrijven die mensenrechten schenden, ontstaat financiële en morele druk om die praktijken te stoppen. Net zoals je als ouder geen zakgeld meer geeft aan je kind als hij/zij/die een deel daarvan gebruikt om sigaretten te kopen. Banken hebben veel macht: zij beslissen wie geld krijgt en wie niet. Met die macht komt ook de verantwoordelijkheid om investeringen te vermijden die bijdragen aan mensenrechtenschendingen. Dit principe is ook vastgelegd in internationale normen zoals de [OECD-richtlijnen voor multinationale ondernemingen](#) en de [VN-richtlijnen mbt Bedrijven & Mensenrechten](#).

2. “We kunnen hier wettelijk niets over zeggen”

Wat banken zullen zeggen

Banken gebruiken vaak cliëntengeheimhouding als argument om niet te reageren op beschuldigingen of om te weigeren te bevestigen of ontkennen dat ze met bepaalde bedrijven samenwerken. Ze zeggen dat ze dit wettelijk niet mogen vanwege vertrouwelijkheid.

Hoe jij kan reageren

Het klopt dat kredieten (zoals leningen en underwriting) onder cliëntengeheimhouding kunnen vallen. Maar dat geldt niet voor investeringen in aandelen of obligaties. Die zijn openbaar en dus wél bespreekbaar. Daarnaast kunnen banken, ook binnen de regels van vertrouwelijkheid, transparant zijn over hun beleid. Ze kunnen bijvoorbeeld een *exclusion list* publiceren met bedrijven waarin ze niet investeren vanwege mensenrechtenschendingen. Als een bank echt niet betrokken is bij een bepaald bedrijf, kan ze dat eenvoudig aantonen door dat bedrijf op zo'n lijst te zetten.

3. “De data zijn incorrect”

Wat banken zullen zeggen

Banken beweren soms dat de gegevens in het rapport niet kloppen of onvolledig zijn. Daarmee proberen ze twijfel te zaaien over de geloofwaardigheid van het onderzoek. Vaak gebruiken ze ingewikkelde financiële termen of verwijzen ze opnieuw naar cliëntengeheimhouding om het gesprek te bemoeilijken.

Ze kunnen bijvoorbeeld verwijzen naar:

- Gesyndiceerde leningen:
Dit zijn leningen van meerdere banken samen. Banken kunnen stellen dat het rapport niet precies kan zeggen hoeveel elke bank heeft bijgedragen.
- Revolving credit facilities
Deze lening werkt vergelijkbaar met een kredietkaart. Een bedrijf kan binnen een afgesproken limiet geld opnemen, terugbetalen en opnieuw gebruiken. Banken kunnen stellen dat deze bedragen niet mogen worden meegerekend, omdat niet bekend is hoeveel geld bedrijven daadwerkelijk hebben opgenomen.

Hoe jij kan reageren

De data zijn zorgvuldig geanalyseerd door het onafhankelijke onderzoeksbureau Profundo, dat werkt met openbare, gereputeerde en gecontroleerde bronnen. Banken hebben ook voorafgaand aan publicatie gedetailleerde inzage gekregen in deze cijfers en de mogelijkheid gekregen om hierop te reageren. Zo gaven we hen de kans om mogelijke fouten op te sporen en recht te zetten. Dit zowel via mail als tijdens een persoonlijk gesprek. Als banken beweren dat ze niet betrokken zijn bij deze bedrijven of praktijken, ligt de mogelijkheid en verantwoordelijkheid om dit te bewijzen bij hen.

- Wat betreft gesyndiceerde leningen: Waar exacte cijfers ontbreken, gebruikt Profundo een formule om de bijdrage van elke bank te schatten. Deze methode is uitgebreid getest en onafhankelijk bevestigd als betrouwbaar. Zo heeft de methode maar een foutenmarge van ongeveer 2%.
- Wat betreft de revolving credit facilities: het rapport telt deze op als gewone leningen omdat er geen data beschikbaar zijn over hoe vaak bedrijven deze kredietlijnen gebruiken. Dat betekent dat elke faciliteit maar één keer wordt meegeteld. Het is mogelijk dat dit een overschatting is, aangezien sommige bedrijven niet het volledige bedrag zullen opnemen. Maar het is net zo goed mogelijk dat het een onderschatting is, aangezien bedrijven het volledige bedrag ook meerdere keren kunnen opnemen binnen de looptijd.
- Belangrijk te weten is ook dat de cijfers in het rapport gebaseerd zijn op data tot en met 31 augustus 2025.

4. “We hebben er niets over te zeggen”

Wat banken zullen zeggen

Banken stellen vaak dat ze hun financiële banden met bepaalde bedrijven niet zomaar kunnen beëindigen, zelfs niet als ze dat zouden willen. Ze verwijzen dan naar het ontbreken van sancties tegen Israëlische bedrijven of naar Amerikaanse anti-boycot wetten, die volgens hen het afbreken van zulke relaties bemoeilijken.

Hoe jij kan reageren

Europese banken zijn nergens toe verplicht om specifieke bedrijven te financieren. Ze kunnen zelf bepalen met wie ze wel of geen zaken doen, bijvoorbeeld via *exclusion lists* waarin ze bedrijven uitsluiten vanwege mensenrechtenschendingen. Dat is een duidelijke vorm van

zeggenschap. Bovendien hebben meerdere banken wél al stappen gezet door dezelfde bedrijven op hun uitsluitingslijst te zetten .

Het Nederlands pensioenfonds ABP verkocht bijvoorbeeld zijn belangen in Caterpillar, Booking, Motorola en andere bedrijven wegens hun betrokkenheid bij bezetting en geweld. In Noorwegen besloot de ethische raad van het gigantische staatsinvesteringsfonds (NBIM) tot uitsluiting van onder meer Caterpillar en vijf grote Israëlische banken, waaronder Bank Leumi en Bank Hapoalim, wegens "onaanvaardbare risico's op ernstige mensenrechtenschendingen". Ook Triodos Bank en Degroof Petercam zetten Caterpillar in 2025 op hun exclusielijst voor nieuwe investeringen. Dit bewijst dat het juridisch en praktisch wél kan.

5. "We hebben geen invloed meer in het bedrijf als we desinvesteren"

Wat banken zullen zeggen

Soms zeggen banken dat hun financiële betrokkenheid juist nodig is om invloed uit te oefenen op bedrijven en ze zo aan te zetten tot verandering. Ze beweren dat als ze hun investeringen stopzetten, ze die invloed verliezen. En dat een andere bank de financiering wel in hun plaats zal overnemen, soms met minder ethische bezwaren als resultaat.

Hoe jij kan reageren

Druk op bedrijven door een bank werkt alleen als de dreiging geloofwaardig is. Een bedrijf moet het gevoel krijgen dat ze effectief in de problemen kunnen komen wanneer ze niets veranderen. Een bank die jaar na jaar gaat praten met haar klanten zonder ooit de daad bij het woord te voegen, komt niet geloofwaardig over. In dat geval is praten simpelweg tijdverlies. Desinvesteren is geen verlies van invloed, maar juist een duidelijk signaal dat een bedrijf zijn gedrag moet aanpassen of de gevolgen moet dragen.

IV. Een paar praktische tips

- **Laat je niet overweldigen door jargon:** Banken gebruiken vaak complexe termen. Stel gerust vragen en laat ze uitleggen wat ze precies bedoelen. Wijs erop dat je als klant

het recht hebt te weten wat er met je geld gebeurt; dit mag niet weggestopt worden achter ingewikkelde taal.

- **Grijp terug naar de hoofdargumenten** wanneer je in de war bent of het gesprek overweldigend wordt:
 - Als jullie zeggen dat dit fout is, toon dan het bewijs.
 - De methodologie van het onderzoek is onafhankelijk en degelijk, met een minimale foutmarge. Dit wordt ook erkend door vele financiële instellingen die zélf voorwerp uitmaken van het DBIO-onderzoek.
 - Banken dragen verantwoordelijkheid voor hun financiële banden volgens het internationaal strafhof, OECD richtlijnen en VN richtlijnen.
- **Benadruk de ontevredenheid als klant:** Maak duidelijk dat er brede maatschappelijke steun achter het rapport zit. Veel mensen vinden het onacceptabel dat deze financiële banden bestaan en voelen zich bedrogen door bedrijven en banken die investeren in activiteiten die mensenrechten schenden.
- **Verwijs naar de lange geschiedenis van het rapport en stel vragen:** Vraag of de bank actie heeft ondernomen na de vorige DBIO rapporten (of ze bijvoorbeeld bedrijven op hun exclusion list hebben gezet). Zo leg je de nadruk op actie en verantwoordelijkheid, niet alleen op discussie over methodologie.
- **Gebruik ludieke metaforen en vergelijkingen:** Soms klinken de argumenten van banken heel sterk tot je ze naar je eigen leefwereld brengt. Hieronder enkele voorbeelden:
 - “We investeren in het bedrijf, maar niet in de schadelijke activiteit”
 - Dat is alsof je iemand geld geeft voor een kunstproject, terwijl je weet dat diezelfde persoon een drugsnetwerk runt. Het geld voedt zijn organisatie en jij bent daar mede verantwoordelijk voor.
 - “We kunnen niets doen want het wordt politiek niet afgedwongen”
 - Pesten is ook niet officieel illegaal in België maar ik kan mijn kind daar wel voor straffen. Banken hebben zelf ruimte om deze keuzes te maken.
 - “We verliezen invloed als we desinvesteren”
 - Een ouder die dreigt maar nooit straft, heeft geen macht. Geloofwaardigheid komt er net wanneer je handelt naar je woord.